

ТҮПНҰСҚА

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
«Фармация тарихы» пәні бойынша бақылау өлшеуіш құралдары		12 беттің 1 беті

**«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ
жанындағы медициналық колледжі**

БАҚЫЛАУ-ӨЛШЕУІШ ҚҰРАЛДАРЫ

Пәннің/модульдің атауы: «Фармация тарихы»
Мамандығы: 09160100 – «Фармация»
Біліктілігі: 4S09160101 – «Фармацевт»

Курс: 1
Семестр: 1
Қорытынды бақылау: Дифференциалды сынақ
Барлық сағаттардың/кредиттердің жалпы сағат саны – 24/1
Аудиториялық сабақтар: 24

Шымкент, 2024

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-
«Фармация тарихы» пәні бойынша бақылау өлшеуіш құралдары		12 беттің 2 беті

«Фармацевтикалық және медициналық тауартану» пәні бойынша силлабус құрастырған оқытушылар: _____ Кошанова Н.М.

_____ Кабылбекова Т.Ж.

09160100 – «Фармация» мамандығы бойынша оқу жоспарының негізі мен ұсыныстары:

«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы отырысында қаралды және ұсынылды.

Хаттама № 1 «27» 08 2024 ж.

«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасының меңгерушісі Ботбаева Ботабаева Р.Е.

ПЦК отырысында қаралды.

Хаттама № 1 «28.08» 2024 ж.

ПЦК төрайымы Ботбаева Ботабаева Р.Е.

Әдістемелік кеңестің отырысында қаралды.

Хаттама № 1 «29» 08 2024 ж.

Әдістемелік кеңестің төрайымы _____ Рахманова Г.С.

Аралық бақылауға арналған бағдарлама сұрақтары 1

1. Фармация тарихы ғылым ретінде.
2. Фармация тарихының негізгі міндеттері.
3. Жалпы және жеке фармация тарихы.
4. Фармация тарихын оқытудың дереккөздері
5. Медицина және фармация тарихын зерттеу көздері.
6. Халық медицинасы. Дәстүрлі медицина. Ғылыми медицина.
7. Дәрітанудың пайда болуы.
8. Алғашқы қауымдық құрылыс кезіндегі медицина мен фармацияның дамуы
9. Матриархат дәуірінде медицина мен фармацияның дамуы
10. Патриархат дәуірінде медицина мен фармацияның дамуы
11. Халық медицинасының пайда болуы.
12. Дін мен медицинаның өзара қатынастары.
13. Ежелгі Шығыстағы ем-домның негізгі бағыттары.
14. Ежелгі Шығыс елдерінде жазудың пайда болуы.
15. Қытайдағы, Мысырдағы, Үндістандағы фармацияның зерттеу көздері.
16. Ежелгі Қытайдағы науқастарды емдеу принциптері.
17. Ежелгі Қытайда дәрітанудың пайда болуы.
18. Тибет медицинасының фармациямен байланысы.
19. Чжень-цзютерапия дегеніміз не?
20. Месопотамиядағы медицина.
21. Пневмадағы оқытулар.
22. Ежелгі Мысырда дәрітанудың пайда болуы.
23. Мысыр медицинасы және фармациясы туралы негізгі деректер.
24. Ежелгі Мысырдың медициналық папирустары туралы не білесіз?
25. Мысыр елінің медицинасы мен фармациясында ашқан жаңалықтары басқа елдерде медициналық дамуына қандай әсер тигізді.
26. Кахун папирусы.
27. Ежелгі Үндістанда дәрітанудың пайда болуы
28. Ежелгі Үнді елінде медицина мен фармацияның дамуының дерек көздері «ману заңдары», «вед заңдары»
29. Ежелгі Үндістандағы фармация мен медицинаның оқыту көздері.
30. Храп өркениеттің даму кезеңіндегі медицинаның дамуы.
31. «Ману ұйғарымдары» (б.з.д. II ғ.ғ.). шығармаларында не туралы жазылған.
32. Құлиеленушілік дәуірінде дәрігерлер қандай медициналық көмек көрсетті?
33. Тарихтағы құл иеленушілік құрылымына сипаттама беріңіз.
34. Ежелгі шығыс елдеріндегі медицина мен фармацияның оқытудың негізгі оқу дерек көздері.
35. Ежелгі Шығыс құл иеленушілік мемлекеттерінің географиялық және экономикалық мінездемесін беріңіз.

36. Көне Шығыс елдерінің медицинасы: Шумер, Вавилон, Ассирия (I Ұ-III, II мыңжылдық).
37. Ежелгі Грециядағы дәрітанудың дамуы.
38. Гиппократтың өмірі мен қызметі.
39. Гиппократтың гуморальдық теориясы.
40. Грек-шіркеу медицинасы.
41. Ежелгі Греция дәрігерлері Асклепий, Гигейя, панацея және т.б.
42. К. Гален. Гален препараттарының пайда болу тарихы.
43. Римдік жаратылыстанушы дәрігер Гален туралы айтып беріңіз.
44. Медицина эмблемасының және дәрігерлер антының пайда болу тарихы.
45. Ежелгі Грек және Рим елдеріндегі медицина мен фармацияның дамуы
46. Көрнекті дәрігер-материалист Асклепиад?
47. Византияда құрылған ауруханалар мен дәріханалар
48. Монастрлық медициналық мектептердің рөлі және монахтар еңбектері
49. Архияторлар кімдер? Бұл қызмет қай елде енгізілді?
50. Ежелгі Рим медицинасы және емдеу әдістері.
51. Атақты римдік дәрігер және фармацевт Клавдий Гален.
52. Астрология мен алхимияның дәрітанудың дамуына әсер етуі.
53. Медицина мен Фармацияның дамуына діни бағыттардың әсері.
54. «Териак» дегеніміз не?
55. Орта ғасырдағы фармация мен дәрітанудың ерекшеліктері.
56. Алғашқы ортағасырлық медициналық университеттердің пайда болу тарихы
57. Эпидемия, пандемия, карантин түсініктері
58. Орта ғасыр қалаларында алғашқы емханаларымен дәріханалардың ашылу тарихы
59. Атақты ғалым, дәрігер Авиценна
60. Ятрохимия-ғылымда жаңа бағыттың пайда болуы.

Аралық бақылауға арналған бағдарлама сұрақтары 2

1. Швед ғалымы Парацельстің еңбектері.
2. Орта ғасырдағы Қазақстан жерінде медицинаның дамуы.
3. Орта ғасыр фармациясына шолу. Алхимияның пайда болуы.
4. Алғашқы дәріхананың пайда болуы.
5. Орта Азия елдерінде мәдениет, медицина, жалпы ғылым қай уақытта дами бастады.
6. Орта Азияның көрнекті ғалымдары мен емшілерінің фармациядағы еңбектері.

7. Джабир ибн Хайян, Ар-Рази, Мансур және Ал-Бируни ортағасырлық ғалымдар, олардың еңбектері.
8. Ортағасырлық ғалым Джабир Ибн Хайян. Оның еңбектері.
9. Ортағасырлық ғалым Ар-Рази. Оның еңбектері.
10. Ал-Бирунидің фармацияға қосқан үлесі.
11. Орта ғасырдағы қазақ жеріндегі Әл-Фараби.
12. «Шипагерлік баян» авторы Өтейбойдақ Тлеуқабылұлы.
13. Авиценнаның медицинаға сіңірген еңбектері.
14. Ибн Синаға дүниежүзілік атақ абырой әкелген шығарма - «Дәрігерлік ғылым қағидалары».
15. Капиталистік құрылым әдісі, медицина мен фармацияның дамуына қалай әсер етті.
16. Капитализмнің дәуірінде биологияның дамуы. Ч. Дарвин.
17. Ағзаның жасушалық құрылым теориясының ашылуы. Микробиологияның дамуы.
18. Химия ғылымының дамуы, фармацияға әсері М.В. Ломоносов
19. Оспаға қарсы егуді енгізу. К.В. Шееле, К.Ф. Мор, Ф.В. Сертюрнер еңбектері.
20. Аналитикалық химияның дамуында ғылымдардың ролі.
21. Өсімдік материалдардың (фитохимия) зерттелуінің басталуы.
22. Алғашқы оптикалық құралдардың пайда болуы.
23. Капитализм кезеңіндегі биологияның дамуы. Дарвин оқытулары.
24. Ятрохимияның негізін қалаушы Ф.А. Теофраст.
25. Ғылыми анатомия мен физиология негізін қалаған А.Вазалий, Уильям Гарвей, Ф.Бекон еңбектері.
26. Рентген және ультракүлгін сәлелерінің ашылуы және медицинада қолдануы.
27. М.В. Ломоносовтың химия, фармация, жалпы медицина ғылымдарына қосқан үлесі.
28. Ресейдегі фармацияның дамуы.
29. Алғашқы медициналық жазбалардың пайда болуы.
30. I Петрдің дәріханалар ашу туралы жарлығы, және ашылған жаңа дәріханалар.
31. Ресейдегі алғашқы дәріханалық бақтардың пайда болуы.
32. Дәріханалық бұйрықтың қысқаша мазмұны.
33. Дәріханалық бұйрықтың қызметтері
34. Алғашқы шетелдік және орыс дәріханашыларының атқарған қызметтері.
35. Жеке дәріханалар ашу туралы I Петрдің жарлығы.
36. Орыс ғалымдарының ресей фармациясының дамуына қосқан үлестері.
37. Кремльдегі бірінші дәріхананың ашылуы.

- 38.Ресейде алғашқы ресми фармакопояның шығуы.
- 39.Дәріханалық жарғының қабылдануы.
- 40.Дәріханалық таксаның маңызы.
- 41.Ресейдегі және Қазан төңкерісіне дейінгі дәріханалық істің дамуы.
- 42.Ресейге қосылғанға дейінгі кезеңде Қазақстанда дәрі көмегін көрсету.
- 43.Кеңес өкіметі жылдарында Қазақстанда дәріхана ісінің өркендеу кезеңдері.
- 44.XVIII- XIX ғасырларда фармацияның дамуы.
- 45.Химия және фармация салаларында жарқын жаңалықтар ашқан ғалымдар мен фармацевтер.
- 46.XVII, XVIII, XIX ғасырларда Қазақстан тарихы мен медициналық көмек.
- 47.XIX-XX ғғ. Ресей мен Қазақстандағы дәріханалық істің жағдайы.
- 48.Ресей мен Қазақстандағы фармацевтикалық өндірістің қалыптасуы.
- 49.Қазақстандағы дәріханалық іс, алғашқы ашылған дәріханалар.
- 50.Қазақ дәріхана ісінің алғашқы ұйымдастырушылары .
- 51.Сакен Хасенович Субханбердин, Қазақстан фармациясының дамуына қосқан үлесі.
- 52.Қазақстандағы фармацевтикалық оқу орындары.
- 53.Отандық фармацевтикалық өндірістің дамуы
- 54.Қазақстан фармацевтика саласының нарықтық экономика жағдайына өту кезеңдері.
- 55.Елдегі фармацевтика саласы субъектілерінің жекешеленуі.
- 56.Фармацевтика саласын реттейтін нормативті құқықты құжаттар.
- 57.Қазақстан Республикасының Мемлекеттік фармакопоясы.
- 58.Елдегі фармацевтика саласының мемлекеттік реттелуі.
- 59.Елдегі фармацевтикалық субъектілердің әр жылдардағы жағдайы.
- 60.Отандық фармацевтикалық өндіріс орындарында шығарылатын өнімдер.

Аралық аттестациялауға арналған бағдарлама сұрақтары

1. Фармация тарихы ғылым ретінде.
2. Фармация тарихының негізгі міндеттері.
3. Жалпы және жеке фармация тарихы.
4. Фармация тарихын оқытудың дереккөздері
5. Медицина және фармация тарихын зерттеу көздері.
6. Халық медицинасы. Дәстүрлі медицина. Ғылыми медицина.
7. Дәрітанудың пайда болуы.
8. Алғашқы қауымдық құрылыс кезіндегі медицина мен фармацияның дамуы
9. Матриархат дәуірінде медицина мен фармацияның дамуы
- 10.Патриархат дәуірінде медицина мен фармацияның дамуы
- 11.Халық медицинасының пайда болуы.

12. Дін мен медицинаның өзара қатынастары.
13. Ежелгі Шығыстағы ем-домның негізгі бағыттары.
14. Ежелгі Шығыс елдерінде жазудың пайда болуы.
15. Қытайдағы, Мысырдағы, Үндістандағы фармацияның зерттеу көздері.
16. Ежелгі Қытайдағы науқастарды емдеу принциптері.
17. Ежелгі Қытайда дәрітанудың пайда болуы.
18. Тибет медицинасының фармациямен байланысы.
19. Чжень-цзютерапия дегеніміз не?
20. Месопотамиядағы медицина.
21. Пневмадағы оқытулар.
22. Ежелгі Мысырда дәрітанудың пайда болуы.
23. Мысыр медицинасы және фармациясы туралы негізгі деректер.
24. Ежелгі Мысырдың медициналық папирустары туралы не білесіз?
25. Мысыр елінің медицинасы мен фармациясында ашқан жаңалықтары басқа елдерде медициналық дамуына қандай әсер тигізді.
26. Кахун папирусы.
27. Ежелгі Үндістанда дәрітанудың пайда болуы
28. Ежелгі Үнді елінде медицина мен фармацияның дамуының дерек көздері «ману заңдары», «вед заңдары»
29. Ежелгі Үндістандағы фармация мен медицинаның оқыту көздері.
30. Храп өркениеттің даму кезеңіндегі медицинаның дамуы.
31. «Ману ұйғарымдары» (б.з.д. II ғ.ғ.). шығармаларында не туралы жазылған.
32. Құлиеленушілік дәуірінде дәрігерлер қандай медициналық көмек көрсетті?
33. Тарихтағы құл иеленушілік құрылымына сипаттама беріңіз.
34. Ежелгі шығыс елдеріндегі медицина мен фармацияның оқытудың негізгі оқу дерек көздері.
35. Ежелгі Шығыс құл иеленушілік мемлекеттерінің географиялық және экономикалық мінездемесін беріңіз.
36. Көне Шығыс елдерінің медицинасы: Шумер, Вавилон, Ассирия (I ғ.-III, II мыңжылдық).
37. Ежелгі Грециядағы дәрітанудың дамуы.
38. Гиппократтың өмірі мен қызметі.
39. Гиппократтың гуморальдық теориясы.
40. Грек-шіркеу медицинасы.
41. Ежелгі Греция дәрігерлері Асклепий, Гигейя, панацея және т.б.
42. К. Гален. Гален препараттарының пайда болу тарихы.
43. Римдік жаратылыстанушы дәрігер Гален туралы айтып беріңіз.
44. Медицина эмблемасының және дәрігерлер антының пайда болу тарихы.
45. Ежелгі Грек және Рим елдеріндегі медицина мен фармацияның дамуы

46. Көрнекті дәрігер-материалист Асклепиад?
47. Византияда құрылған ауруханалар мен дәріханалар
48. Монастрлық медициналық мектептердің рөлі және монахтар еңбектері
49. Архияторлар кімдер? Бұл қызмет қай елде енгізілді?
50. Ежелгі Рим медицинасы және емдеу әдістері.
51. Атақты римдік дәрігер және фармацевт Клавдий Гален.
52. Астрология мен алхимияның дәрітанудың дамуына әсер етуі.
53. Медицина мен Фармацияның дамуына діни бағыттардың әсері.
54. «Териак» дегеніміз не?
55. Орта ғасырдағы фармация мен дәрітанудың ерекшеліктері.
56. Алғашқы ортағасырлық медициналық университеттердің пайда болу тарихы
57. Эпидемия, пандемия, карантин түсініктері
58. Орта ғасыр қалаларында алғашқы емханаларымен дәріханалардың ашылу тарихы
59. Атақты ғалым, дәрігер Авиценна
60. Ятрохимия-ғылымда жаңа бағыттың пайда болуы.
61. Швед ғалымы Парацельстің еңбектері.
62. Орта ғасырдағы Қазақстан жерінде медицинаның дамуы.
63. Орта ғасыр фармациясына шолу. Алхимияның пайда болуы.
64. Алғашқы дәріхананың пайда болуы.
65. Орта Азия елдерінде мәдениет, медицина, жалпы ғылым қай уақытта дами бастады.
66. Орта Азияның көрнекті ғалымдары мен емшілерінің фармациядағы еңбектері.
67. Джабир ибн Хайян, Ар-Рази, Мансур және Ал-Бируни ортағасырлық ғалымдар, олардың еңбектері.
68. Ортағасырлық ғалым Джабир Ибн Хайян. Оның еңбектері.
69. Ортағасырлық ғалым Ар-Рази. Оның еңбектері.
70. Ал-Бирунидің фармацияға қосқан үлесі.
71. Орта ғасырдағы қазақ жеріндегі Әл-Фараби.
72. «Шипагерлік баян» авторы Өтейбойдақ Глеуқабылұлы.
73. Авиценнаның медицинаға сіңірген еңбектері.
74. Ибн Синаға дүниежүзілік атақ абырой әкелген шығарма - «Дәрігерлік ғылым қағидалары».
75. Капиталисттік құрылым әдісі, медицина мен фармацияның дамуына қалай әсер етті.
76. Капитализмнің дәуірінде биологияның дамуы. Ч. Дарвин.
77. Ағзаның жасушалық құрылым теориясының ашылуы. Микробиологияның дамуы.

- 78.Химия ғылымының дамуы, фармацияға әсері М.В. Ломоносов
- 79.Оспаға қарсы егуді енгізу.К.В. Шееле, К.Ф. Мор, Ф.В. Сертюрнер еңбектері.
- 80.Аналитикалық химияның дамуында ғылымдардың ролі.
- 81.Өсімдік материалдардың (фитохимия) зерттелуінің басталуы.
- 82.Алғашқы оптикалық құралдардың пайда болуы.
- 83.Капитализм кезеңіндегі биологияның дамуы. Дарвин оқытулары.
- 84.Ятрохимияның негізін қалаушы Ф.А.Теофраст.
- 85.Ғылыми анатомия мен физиология негізін қалаған А.Вазалий, Уильям гарвей, Ф.Бекон еңбектері.
- 86.Рентген және ультракүлгін сәлелерінің ашылуы және медицинада қолдану.
- 87.М.В.Ломоносовтың химия, фармация, жалпы медицина ғылымдарына қосқан үлесі.
- 88.Ресейдегі фармацияның дамуы.
- 89.Алғашқы медициналық жазбалардың пайда болуы.
- 90.І Петрдің дәріханалар ашу туралы жарлығы, және ашылған жаңа дәріханалар.
- 91.Ресейдегі алғашқы дәріханалық бақтардың пайда болуы.
- 92.Дәріханалық бұйрықтың қысқаша мазмұны.
- 93.Дәріханалық бұйрықтың қызметтері
- 94.Алғашқы шетелдік және орыс дәріханашыларының атқарған қызметтері.
- 95.Жеке дәріханалар ашу туралы І Петрдің жарлығы.
- 96.Орыс ғалымдарының ресей фармациясының дамуына қосқан үлестері.
- 97.Кремльдегі бірінші дәріхананың ашылуы.
- 98.Ресейде алғашқы ресми фармакопейаның шығуы.
- 99.Дәріханалық жарғының қабылдануы.
- 100.Дәріханалық таксаның маңызы.
- 101.Ресейдегі және Қазан төңкерісіне дейінгі дәріханалық істің дамуы.
- 102.Ресейге қосылғанға дейінгі кезеңде Қазақстанда дәрі көмегін көрсету.
- 103.Кеңес өкіметі жылдарында Қазақстанда дәріхана ісінің өркендеу кезеңдері.
- 104.XVIII- XIX ғасырларда фармацияның дамуы.
- 105.Химия және фармация салаларында жарқын жаңалықтар ашқан ғалымдар мен фармацевтер.
- 106.XVII, XVIII, XIX ғасырларда Қазақстан тарихы мен медициналық көмек.
- 107.XIX-XX ғғ. Ресей мен Қазақстандағы дәріханалық істің жағдайы.
- 108.Ресей мен Қазақстандағы фармацевтикалық өндірістің қалыптасуы.
- 109.Қазақстандағы дәріханалық іс, алғашқы ашылған дәріханалар.
- 110.Қазақ дәріхана ісінің алғашқы ұйымдастырушылары .

111. Сакен Хасенович Субханбердин, Қазақстан фармациясының дамуына қосқан үлесі.
112. Қазақстандағы фармацевтикалық оқу орындары.
113. Отандық фармацевтикалық өндірістің дамуы
114. Қазақстан фармацевтика саласының нарықтық экономика жағдайына өту кезеңдері.
115. Елдегі фармацевтика саласы субъектілерінің жекешеленуі.
116. Фармацевтика саласын реттейтін нормативті құқықты құжаттар.
117. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік фармакопеясы.
118. Елдегі фармацевтика саласының мемлекеттік реттелуі.
119. Елдегі фармацевтикалық субъектілердің әр жылдардағы жағдайы.
120. Отандық фармацевтикалық өндіріс орындарында шығарылатын өнімдер.